

Артър Конан Дойл

Петте портокалови зрънца

Когато преглеждам бележките си за Шерлок Холмс за времето от 1882 до 1890 година; намирам толкова странни и интересни случаи, че просто не зная кой от тях да избира, за да ги предложа на вниманието на читателя. Някои от тях са известни вече от пресата, а други не дадоха възможност на моя другар да прояви тези особени свойства на таланта си, които аз така много ценя и подчертавам в моите разкази-. Имаше и такива случаи, в които неговият изкусен анализ не довеждаше до някакъв определен резултат, така че моите истории за описваните събития се явяват повествование без финал; с други думи, той разкриваше част от истината, и то по-скоро по догадки и предположения, отколкото по логическите: изводи, които той така дълбоко ценеше. Между всички записани от мен разкази има един, който помоему е забележителен, и въпреки че някои подробности останаха неизяснени докрай, искам да го поднеса в следващите редове.

През 1887 година Холмс имаше повече или по-малко интересни работи, записани в моите бележки. Между тях намирам материалите по делото „Парадол Чеймбър“ – дружество на просяци-любители, което се оказа, че има разкошен клуб в мазетата под един мебелен магазин; фактите, свързани с гибелта на английския платноход „Софи Андерсън“; удивителните приключения на Грейс Патерсън на остров Уфа и най-после Кембъруелското дело за отровителство. В този случай Холмс успя да докаже, че часовникът на покойния е бил навит два часа преди пристигането на съдебните власти, от което произтичаше, че потърпевшият е легнал да спи по това време – извод, който има голямо значение за крайния изход на делото. Всичко това аз ще опиша сигурно малко по-късно, но струва ми се, че нито една от споменатите по-горе истории не притежава такива своеобразни белези, както следващият разказ.

Беше краят на септември и есенната буря се отличаваше с особена свирепост. През целия ден вятърът ревеше непрекъснато, а дъждът удряше така в прозорците, че дори тук, в сърцето на огромния сътворен от човешки ръце Лондон, хората неволно, макар и за миг, се откъсваха от обикновените си работи, за да отдадат дължимото на могъщата природа, чиито сили можеха да се оприличат на диви зверове, които се готвят да разкъсат простосмъртните, стоящи извън клетката им. С настъпването на вечерта бурята се усили, вятърът виеше в камината и стенеше като дете.

Шерлок Холмс седеше пред огъня и привеждаше в ред картотеката си, а аз се бях задълбочил в четене на чудесните морски разкази на Кларк Ръсел. Воят на бурята сякаш се смесваше с текста, а шумът на

дъждовните капки – с шума на вълните. Съпругата ми беше на гости за няколко дни, та аз се бях преместил в ергенското ни жилище на Бейкър Стрийт.

– Какво е това? Като че ли се звъни? – рекох, като изгледах Холмс.
– Кой може да идва по това време? Може би някой от вашите приятели?

– Освен вас нямам други приятели – отговори той. – Не обичам гости.

– В такъв случай може би клиент.

– Ако е така, то сигурно работата е сериозна. Кой ли би имал желание да излиза от къщи толкова късно и в такова време? Сигурно е някоя приятелка на хазайката.

Холмс се беше излъгал. В коридора се чуха стъпки и някой почука на вратата. Моят приятел протегна ръката си към лампата и я измести така, че светлината да пада към креслото на бъдещия посетител.

– Влезте – каза Холмс.

Влезе млад човек на около двадесет и две години, облечен добре, дори изящно, с изисканост в маниерите. От чадъра му се стичаше ручейче вода, а наметалото му показваше достатъчно добре какво става на улицата. Той се огледа с безпокойство. Забелязах, че лицето му беше бледо, а в очите му се четеше тревога.

– Моля за извинение – произнесе – той, поднасяйки към очите си златно пенсне. – Надявам се, че не ви попречих. Страхувам се, че донесох във вашата уютна стая следите от бурята и дъжда.

– Подайте ми чадъра си и наметката – рече Холмс. – Ще ги поставя на закачалката и те ще изсъхнат. Доколкото виждам, идвате от югозападната част на града.

– Да, от Хоршам.

– Това ясно личи от глината, полепнала по обувките ви.

– Дойдох при вас за съвет.

– Готов съм да ви го дам.

– И за помощ.

– Това невинаги е така лесно.

– Аз съм слушал за вас, господин Холмс. Майор Прендъргаст ми е разказвал как сте го спасил от скандал в клуба Тенкървил.

– Спомням си. Бяха го обвинили съвсем несправедливо в измама.

– Той ми е казвал, че вие можете всичко.

– Е, това е вече много.

– Разказвал ми е, че за вас не може да съществува никаква тайна и че никой не може да ви измами.

– Досега са ме мамили четири пъти: трима мъже и една жена.

– Но какво е това в сравнение с вашите многобройни успехи?

– Вярно е, много често сполучвам.

– Сигурно ще сполучите и на мен да помогнете.

– Моля, приближете креслото до камината и започвайте вашия разказ.

– Моят случай е съвсем необикновен.

– Аз и не се занимавам с обикновени. Аз съм последна инстанция.

– И все пак, господине, съмнявам се някога да сте чували нещо по-тайнствено и необяснимо от това, което става в нашето семейство.

– Вие ме заинтригувахте – рече Холмс. – Моля, разкажете ни отначало основните факти, след което ще ви помоля за подробностите, които са от голямо значение за мен.

Младият човек придвижи креслото си към камината и протегна крака към огъня.

– Името ми е Джон Оупъншоу – започна той. – Но доколкото разбирам, моите лични работи нямат никаква връзка с ужасните събития, които се случват от поколение на поколение в нашето семейство. За ваше улеснение ще започна отначало и поред. Дядо ми имал двама синове – чичо ми Елайъс и баща ми Джоузеф, Моят баща притежаваше неголяма фабрика в Ковънтри. След появата на велосипедите той успя да разшири производството. Той изработи проекта на новите велосипедни шини „Оупъншоу“, които бяха с много добри данни. Благодарение на всичко това баща ми успя да продаде много изгодно предприятието и да си осигури бъдеще на обезпечен човек.

Чичо Елайъс замина за Америка още на младини и стана плантатор във Флорида. Казвали са ми, че работите му вървели повече от добре. По време на войната той се сражавал в армията на Джексън, после под командуването на Худ и получил чин полковник. Когато Ли сложил оръжие, той се прибрал в плантациите си, където прекарал три или четири години. Към 1869 или 1870 година той се върнал в Европа и закупил един неголям имот в Съсекс, близо до Хоршам, В Съединените щати той натрупал голямо богатство, напуснал Америка от отвращение към негрите и от политиката на републиканското правителство, което ги освободи от робство и им предостави изборителни права. Чичо ми беше странен човек, груб, избухлив, когато се разсърдеше, не мереше думите си. Беше саможив. Съмнявам се да е ходил поне веднъж в града, откакто е в Хоршам. Разхождаше се само в градината си и по полето около къщата, а понякога по цели седмици не излизаше от стаята си. Той пиеше

и пушеше прекалено, не общуваше с никого, не канеше при себе си приятели, дори собствения си брат.

Бях на дванадесет години, когато чичо ме видя за пръв път. Това беше седем или осем години след като той се пресели в Англия – през 1878 година. Не зная защо, но вероятно ме е харесал много, защото беше помолил баща ми да ме пусне да живея при него. Към мен беше много добър, разбира се по своему. Когато не беше пил, обичаше да играе с мен на карти или шах и беше заповядал на прислугата да изпълнява заповедите ми така, както изпълняваха неговите. Вместо него преговарях с търговците и на шестнадесет години станах пълен господар в къщата му. Държах всички ключове и можех да върша каквото поискам и да се разхождам навсякъде само при едно условие – да не нарушавам уединението на чичо си. Впрочем имаше и една категорична забрана: дори на мен, да не говорим за другите, не ни беше разрешено да влизаме в една постоянно заключена стая на втория етаж, пред която минаваше покритата тераса. Със свойственото любопитство на всяко момче много пъти съм наблюдавал през ключалката, но освен стари куфари и вързопи друго не се виждаше.

Веднъж през март 1883 година, сядайки на масата, наред с приборите за хранене, полковникът намери едно писмо. Това за него беше необикновено явление, тъй като сметките си той винаги плащаше в брой, а приятели, както казах вече, от които да получава писма, нямаше. „От Индия – каза той. – И то от Пондшери. Какво може да значи това?“ Той бързо разпечата плика и от него в чинията му изпаднаха пет сухи портокалови зрънца. Аз звънко се разсмях, но смехът замръзна на устните ми, когато погледнах чичо си. Долната му устна увисна, очите му като че ли щяха да изскочат от орбитите си, а лицето му стана смъртнобледо. Той продължаваше да гледа плика, който все още държеше в разтрепераната си ръка. „К. К. К. – извика той и продължи: – Господи, ето наказанието за греховете ми.“ „Какво има, чичо?“ – запитах аз. „Смърт“ – отговори той и се оттегли в стаята си, като ме остави ужасен. Аз взех плика и забелязах, че от вътрешната му страна беше написана три пъти буквата „К“. Освен тези пет портокалови зрънца нямаше нищо друго. Каква беше причината за безумния ужас на чичо ми? Станах от масата и се заизкачвах по стълбището за горния етаж. По стъпалата слизаше чичо ми със стар ръждясал ключ в едната ръка и малка медна кутия, прилична на каса, в другата. „Нека да правят каквото искат, аз ще им покажа какво мога – грубо рече той. – Кажи на Мери да запали камината в моята стая и изпрати в Хоршам за адвоката Фордхем.“ Аз

изпълних заповедта му и когато адвокатът пристигна, ме извикаха в стаята на чичо. В камината пламтеше буен огън и се виждаше голямо количество пепел като от изгоряла хартия. Близо до камината стоеше отворена и съвсем празна медната кутия. Погледнах в нея и неволно трепнах, когато на капака ѝ видях трите букви „К“, които бях забелязал преди малко на плика. „Искам да бъдеш свидетел при съставянето на моето завещание, Джон – рече чичо ми. – Оставям имота си с всичките негови изгоди и тежести на брат ми, твоя баща. От него този имот един ден ще ти принадлежи. Ако можеш да се наслаждаваш на спокоен живот като негов притежател – отлично! Но ако това не може да се осъществи – послушай съвета ми, мое момче, продай го на смъртния си враг. Жал ми е, че трябва да ти оставя такова наследство, но не бих могъл да предвидя какъв обрат ще приемат работите. Моля те, подпиши там, където ще ти посочи господин Фордхем.“

Аз подписах завещанието и господин Фордхем го взе със себе си. Този странен случай, разбира се, ми направи дълбоко впечатление. Постоянно мислех за това и не можех да дойда до никакво заключение, още по-малко да се избавя от смъртното чувство на страх. А между впрочем животът си течеше край мен и постепенно започнах да се успокоявам. Но при чичо ми беше настъпила видима промяна. Започна да пие повече отпреди и стана още по-саможив. Голямата част от времето си той пак прекарваше в стаята си, но започна понякога да тича като бесен из къщи или пък в градината с револвер в ръка, като крещеше, че не се бои от никого и че няма да позволи никому, нито на човек, нито на дявол, да го заколи като овца в кошара. Когато тези пристъпи на лудост преминаваха, той тичаше обратно в стаята си, където отново се заключваше като човек, който не може да се овладее от обхваналия го ужас. В такива моменти от лицето му се стичаше пот, независимо че на двора беше студено.

Но аз няма повече да злоупотребявам с търпението ви, господин Холмс, и ще ви кажа, че една нощ той избяга от къщи в припадък на пиянски бяс и вече никога не се завърна. Открихме го легнал по очи в малкото, обрасло с трева тинесто езерце в края на градината. По тялото не се откриха следи от насилие; езерцето беше дълбоко само два фута и съдебните заседатели, вземайки предвид неговите странности, решиха, че се касае за самоубийство. Аз знаех как се боеше дори от мисълта за смъртта чичо ми, затова в себе си изобщо не можех да се съглася с това становище. Баща ми встъпи във владение на имотите и освен това получи в наследство четиринадесет хиляди фунта стерлинги.

– Извинете – прекъсна го Холмс. – Кажете ми кога вашият чичо получи писмото и кога почина. Вашият разказ е един от най-интересните, които съм слушал.

– Писмото се получи на 10 март 1883 година. Той почина седем седмици след това – на 2 май.

– Благодаря. Моля, продължавайте.

– Когато баща ми влезе във владение на хоршамските имоти, той по моя молба най-напред претърси стаята, която беше винаги заключена. Там намерихме медната кутия, разбира се, съвсем празна. Върху вътрешната страна на капака беше залепена хартия с надпис: „К. К. К. Писма, сметки, квитанции и регистър“. Навярно това са били документите, унищожени от полковник Оупъншоу. Изобщо в стаята не се откри нищо забележително, освен бележници и разхвърляни книги от времето, когато чичо ми беше живял в Америка. Някои от листовете хартия бяха от времето на войната и доказваха, че чичо ми добре е изпълнявал дълга си и се е ползвал с името на храбър воин. На друго място изписаните страници доказваха принадлежността на полковника към опозицията и непримиримостта му към политиките на Севера.

Баща ми се засели в Хоршам в началото на 1884 година и до януари 1885 година всичко вървеше много добре. На четвъртия ден след Нова година по време на закуската баща ми извика от учудване. В едната сиръка държеше разпечатан плик, а на дланта на другата се виждаха пет сухи портокалови зрънца. Досега той винаги ми се беше присмивал, когато му разказвах за писмото с петте портокалови зрънца, което беше получил полковникът, и ми казваше, че всичко това е глупост. Сега изглеждаше смутен и изплашен. „Какво би могло да значи това, Джон?“ – запита той. Сърцето ми се сви. „Това е К. К. К.“ – отвърнах аз. Баща ми погледна в плика. „Вярно – извика той. – Ето буквите. Какво е написано над тях?“ „Сложете книжата на слънчевия часовник“ – прочетох през рамото му аз. „Какви книжа? Какъв слънчев часовник?“ – запита той. „Слънчевият часовник в градината. Друг няма – отвърнах аз. – А книжата сигурно са тези, които чичо изгори.“ „Дявол да го вземе – каза баща ми, овладявайки се. – Ние живеем в цивилизована страна и не трябва да допускаме такива глупости. Откъде е изпратено писмото?“ „От Дънди“ – казах, като погледнах печата. „Това е глупост – разсъждаваше баща ми. – Какво ми влизат в работата някакви слънчеви часовници и книжа? Това е пълна глупост, на която не трябва да се обръща внимание.“ „Аз бих съобщил в полицията“ – рекох. „За да ни се посмеят, нали? За нищо на света.“ „Тогава позволи ми аз да го направя.“ „Не, забранявам ти да

вдигаш шум за празни работи.“ Да спорим повече беше безполезно. Баща ми беше упорит човек, но на мен сърцето ми се стегна в предчувствие за нещо недобро.

На третия ден след получаването на писмото баща ми се нареди да посети стария си приятел майор Фрибоди, командуваш един от фортовете Портседаун Хил, Радвах се, защото считах, че там той ще бъде в по-голяма безопасност, отколкото у нас. Но бях се излъгал. На втория ден след от – л пътуването му получих телеграма от майора, с която той ме молеше да дойда незабавно. Баща ми бил паднал в една каменна карьера, с каквито изобилствуваше тамошната местност, и лежал със строшен череп. Аз пристигнах, но той почина, без да дойде в съзнание. Както се разбра, баща ми се връщал на здрачаване и тъй като не познавал добре местността, а и кариерите не са обезопасени с огради, съдът призна, че се касае за нещастен случай. Внимателно се запознах с всички факти, както и с мястото на нещастieto, но не открих нищо, което да ми говори за умишлено убийство. По тялото на баща ми нямаше никакви белези от насилие, вещите му бяха непокътнати, по пътя нямаше никакви следи от борба, не бяха забелязани и никакви непознати лица наоколо. И все пак, както сам разбирате, аз бях сигурен, че той е попаднал в един коварно скроен капан.

При тези мрачни и печални обстоятелства аз встъпих във владение на наследството. Ще попитате: защо не се отказах. Аз мисля, че струпалите се върху нас нещастия са в резултат на някакви отдавнашни прегрешения на чичо ми и че каквото и да направех, където и да отидех, опасността ще ме застрашава непрестанно.

Нешастният ми баща почина през януари 1885 година и оттогава изминаха две години и осем месеца. През този период аз живях щастливо в Хоршам и тайничко се надявах, че проклятието върху семейството ни се е вдигнало и вече нищо не ме застрашава. Напразно. Вчера сутринта и мен ме сполетя същият удар.

Младият човек извади от джоба на жилетката си сгънат плик и изсипа от него пет сухи портокалови зрънца.

– Заповядайте – каза той. – Пощенският печат е Лондон – Изток. Съдържанието е същото, както и при писмото до баща ми: „К. К, К. Сложете книгата на слънчевия часовник.“

– Вие какво направихте? – запита Холмс.

– Нищо.

– Абсолютно нищо?

– Да си кажа право – продължи младият човек, закривайки лице с

тънките си бели ръце, – почувствах се напълно безпомощен. Намирах се в положението на заек, към който пълзи змия. Струва ми се, че се намирам в ръцете на зла съдба, от която никоой не може да ме спаси.

– Какво говорите! – възкликна Холмс. – Трябва да се действа, иначе ще пропаднете. Сега не е време за отчаяние.

– Аз заявих вече в полицията. – И?

– Изслушаха ме с усмивка. Уверен съм, че инспекторът си мисли, че това е някаква шега, а смъртта на близките ми е просто случайност, без всякаква – връзка с писмата, в какъвто смисъл се е произнесъл и съдът.

Холмс се закани с пръст на някакъв въображаем противник.

– Невероятна тъпота! – извика той.

– Все пак дадох ми един полицай, който може да остане у дома.

– Сега той придружава ли ви?

– Не. Наредено му е да стои у дома. Холмс повтори заканителния си жест.

– Защо не дойдохте веднага при мен?

– Не знаех. Едва днес разказах на майор Прендъргаст за отчаяната ситуация, в която съм попаднал, и той ме посъветва да се обърна към вас.

– От получаването на писмото са изминали вече два дни. Трябваше да започнем по-рано. Освен тези писма вие нямате ли никакви други указания или подробности, които биха ни свършили работа?

– Има още нещо – каза Джон Оупъншоу. Той бръкна в джоба си и като извади оттам един син лист, го постави на масата. – Помня – рече той, – че когато чичо ми гореше книгата, аз забелязах, че неизгорелите краища на листовите имаха същия цвят. Този лист вероятно чичо ми го беше изтървал и затова не е попаднал в камината. Взех го от неговата стая. Мисля, че това е страница от дневник. Почеркът несъмнено е на чичо ми.

Холмс приближи лампата и двамата се наведохме над листа, откъснат очевидно от бележник. В горния край беше написано: „*Март, 1869*“, а под това следваше:

„4-и. Хъдзън дойде. Предишните убеждения.

7-и, Зрънцата, изпратени на Мак Кули, Парамор и Джон Суейн от Сент Огъстин.

9-и. Мак Кули се отстрани,

10-и. Джон Суейн се отстрани.

12-и. Посетихме Парамор, Всичко благополучно.“

– Благодаря ви – каза Холмс, като сгъна листа и го подаде на нашия посетител. – А сега не трябва да губите нито секунда. Нямаме време дори да поговорим върху това, което ми разказахте. Тръгвайте веднага за вкъщи и действайте!

– Какво трябва да направя?

– Незабавно направете само едно нещо. Сложете листа, който току-що ми показахте, в медната кутия на чичо си. Вътре поставете записка, от която да личи, че всички останали книжа са унищожени от чичо ви и че този лист е единственото останало негово повествование. Вашият текст трябва да бъде достатъчно убедителен и да внушава доверие. След това поставете медната кутия на слънчевия часовник. Разбрахте ли?

– Да.

– В този момент не мислете за отмъщение. В това отношение ще ни помогне съдът, а ние трябва да плетем нашата мрежа, тъй като тяхната отдавна е здраво изплетена. Преди всичко трябва да се отстрани заплашващата ви опасност, а след това да се разкрие тайната и да се накажат виновните.

– Благодаря ви – рече младият човек, като стана и облече наметалото си. – Вие отново върнахте в мен живота и надеждата. Ще постъпя според вашите указания.

– Не губете нито минута. И главно, бъдете внимателен. Заплашва ви голяма опасност. Как ще се приберете?

– С влака от гара Уотърлу.

– Още няма девет часът. На улицата все още има достатъчно минувачи. Все пак бъдете внимателен.

– Аз имам револвер.

– Това е добре. Утре ще се заема с вашата работа.

– Значи, ще дойдете в Хоршам?

– Не. Тайната е тук, в Лондон.

– Ще намина у вас след два дни и ще ви разкажа за кутията и листа.

Ще изпълнявам вашите съвети.

На улицата вятърът виеше както и преди, а дъждът удряше с все сила в прозорците. Дивият и страшен разказ на посетителя ни сякаш беше донесен от разярената стихия, която отново го погълна.

Известно време Холмс седя мълчалив, отпуснал глава на гърдите си, с поглед, устремен в червените пламъци на камината. След това запали лулата си и като се излегна, започна да следи сините кръгове,

които, се издигаха към тавана.

– Струва ми се, Уотсън, че това е най-фантастичното дело, с което сме имали работа досега.

– С изключение „знакът на четиримата“ – казах аз.

– Наистина. Но според мен този Джон Оупъншоу е застрашен в много по-голяма степен, отколкото Шолто.

– Имате ли вече някакво мнение за тази опасност?

– Мисля, че не може да има две мнения.

– В какво се състои тази опасност? Кой е този К. К.? Защо той преследва това нещастно семейство?

Шерлок Холмс затвори очи, облакът се на креслото и събра един към друг краищата на пръстите си.

– Идеалният мислител – каза той – въз основа на един факт извежда не само цяла верига събития, но и резултатите, които произтичат от тях. Както Кювие можа да опише животното по една негова кост, така и мислителят, напълно изяснил едно звено от веригата явления, трябва да умее да изясни всичко, което ги предхожда и което следва след тях. Но за да достигне пълен успех, на мислителя е нужно да се възползува от всички представени факти, затова, съгласете се, трябва да се знае всичко, а енциклопедическото образование в наши дни се среща твърде рядко. Поради това аз се стремя да зная само онова, което може да се окаже полезно за моите работи. Доколкото си спомням, вие в началото на нашата дружба определите много точно сумата на моите познания.

– Да – засмях се аз. – Получи се едно доста любопитно свидетелство. По философия, астрономия и политика – нула; по ботаника – посредствено; по геология – отлично, за всичко, което се касае до петната от кал в окръжност петдесет мили от Лондон; по химия – много знания, но без всякаква система; по анатомия – същото; поразително познаване на сензационната литература и криминалната хроника; цигулар, боксьор, фехтовач, адвокат и самоотровител с кокаин и тютюн. Това бяха резултатите от моя анализ.

Холмс се разся.

– И сега, както и някога, аз мога да ви кажа, че е необходимо човек да държи в своя умствен чардак само нужната покъщнина, а останалата може да скрие в килера – библиотека, откъдето може да взима всичко, каквото му потрябва. За това, което току-що чухме, трябва да пуснем в ход всичките си резерви. Моля, подайте ми Американската енциклопедия, томчето с буква „К“. Благодаря. Сега ще обсъдим положението на нещата, ще разгледаме всички обстоятелства, за да можем да направим

нашия извод. Преди всичко ние имаме основания да мислим, че полковник Оупъншоу е имал много сериозна причина да отпътува от Америка. Хората на неговите години не обичат да сменят навичките си и не така охотно ще се преселят от чудния климат на Флорида в английско провинциално градче. Стремещът му към пълно усамотяване ни кара да мислим, че той се е боял от някого или от нещо. Ако приемем тази хипотеза, можем да твърдим, че този страх е бил причината за напушането на Америка. За да узнаем от какво именно се е страхувал, ние можем набързо да изследваме ужасните писма, получени от него й наследниците му. Обърнахте ли внимание на пощенските печати?

– Първото беше от Пондишери, второто – от Дънди, третото – от Лондон.

– От източната крайнина на Лондон. Какво заключение може да се направи от това?

– Че всички тези места са край морето и вероятно са писани на борда на кораб.

– Превъзходно. Ето – имаме един ключ. Навярно авторът на писмата се намира на борда на кораб. Сега да обсъдим другите факти. Между получаването заплашителното писмо от Пондишери и смъртта на адресата са изминали седем седмици. Разликата във времето от получаването на второто писмо – от Дънди – до момента на смъртта на получателя е само три-четири дни. Това какво може да означава?

– В първия случай е необходимо да се измени значително по-голямо разстояние.

– Но и писмото трябва да измени същото разстояние.

– Тогава, отказвам се да разбера.

– Може да допуснем, че корабът, на който се намира авторът или авторите на писмото, е с платна. Както изглежда, те са изпратили своето странна предупреждение, преди да се отправят сами за изпълнение на мисията си. Виждате как бързо е последвало изпълнението на закана, която се съдържа в писмото от Дънди. Ако те биха пътували от Пондишери с параход, то те щяха да пристигнат едновременно с писмото. Но в действителност са изминали седем седмици. Аз мисля, че седем седмици е разликата между скоростта на пощенския параход, доставил писмото, и скоростта на платнохода, докарал автора на това писмо.

– Възможно е.

– Не само възможно, но и вероятно. Сега вие виждате, че работата не търпи отлагане, и разбирате защо настоявах младият Оупъншоу да бъде по-внимателен. Ударът винаги се е стоварвал след изтичане на

определен срок, който е бил необходим за пропътуването на платнохода. Този път писмото е изпратено от Лондон и затова не можем да разчитаме на отсрочка във времето.

– Милостиви Боже! – възкликнах аз. – Какво означава това безпощадно преследване?

– Книжката, които се намират в Оупъншоу, очевидно имат голямо значение за този или тези, които са на кораба. Струва ми се, че те са няколко души. Един човек не може да причини смърт на двама души, и то така, че да заблуди следователя. Те са няколко души и са хора предприемчиви и смели. Каквото и да става, те са решили да завладеят тези книжа, комуто и да принадлежат. По такъв начин идвам до извода, че К. К. К, съвсем не са инициали на някоя определена личност, а емблема на цяло сдружение.

– Боже мой! – възкликнах аз, – На какво сдружение?

– Никога ли не сте чувал – рече Холмс, като се наклони към мен – за Ку-клукс-клан?

– Никога.

Холмс започна да прелиства лежащата на коленете му книга.

– Ето – каза той. – Ку-клукс-клан. Наименование, дадено поради някакво сходство при зареждането затвора на пушката и изгърмяването. Това внушаващо ужас тайно общество е било основано от бивши участници в Гражданската война, привърженици на Юга. Много скоро са били образувани местни комитети в Южните щати: Тенеси, Луизиана, Северна и Южна Каролина, Джорджия и Флорида. Това общество преследва политически цели, тероризирайки привържениците на свободата на негрите. Служат си с убийства, изгонване на противниците си и т.н. Членовете на това общество предупреждавали определените от тях жертви по най-причудлив начин – в някои области им изпращали дъбови листа, в други – динени семки или зрънца от портокал. Получателят на тези тайнствени предупреждения е трябвало или да се откаже публично от своите убеждения, или да напусне страната. Всяко противене след предупреждението е било последвано от неминуема смърт, която настъпвала по най-странен и непредвидим начин. Организацията на това общество била изключителна. Едва ли би могъл да се посочи случай, при който жертвата да се спаси или пък полицията да открие кой е убиецът. Няколко години обществото процъфтявало въпреки усилията на правителството и на ръководствата на Южните щати да го ликвидират. В края на 1869 година като че ли това общество се е разтурило, но данните сочат, че то продължава съществуването си.

– Забележете – каза Холмс, като слагаше книгата настрана, – че внезапно прекратяване действията на обществото съвпада с отпътуването на Оупъншоу от Америка. Той трябва да е отнесъл книгата и вероятно поради тази причина той и семейството му се намират във властта на неумолими противници. Сам разбирате, че в тези документи могат да бъдат споменати имената на някои видни личности и вероятно мнозина не могат да заспят спокойно, докато не получат обратно тези книжа.

– Значи този син лист, който видяхме...

– ...е страница от това, за което ви говоря. Ако правилно сте запомнили, там беше написано: изпратени са зрънца на А, В, С, т.е. изпратено им е предупреждение. После беше казано, че едни-кои са се отстранили, сиреч отпътували, а пък друг са „навестили“ или „посетили“. Навярно този, когото са „посетили“, отдавна не е между живите. Но аз мисля, докторе, че ще успеем да хвърлим светлина върху това тъмно дело, а младият Оупъншоу ще бъде спасен само ако послуша моя съвет, В момента няма какво да правим, затова подайте ми цигулката и да се постараем, макар и за половин час, да забравим това отвратително време и още по-отвратителните постъпки на нашите близки.

На сутринта времето се изясни и слънчевите лъчи пробиха мъглата, която обвиваше големия град. Шерлок Холмс закусваше, когато слязох в хола.

– Извинете, че не ви дочаках – каза той. – Предполагам, че ще имам много работа по делото Оупъншоу.

– Какво мислите да предприемете?

– Всичко зависи от това, какво ще успее да науча. Може би ще трябва да пътувам и до Хоршам.

– Веднага ли ще тръгвате затам?

– Не, отначало ще се опитам да узная нещо в Сити. Позвънете, моля ви, да донесат кафе.

В очакване на кафето аз взех вестника от масата и започнах да го разглеждам. Изведнъж погледът ми попадна върху едно съобщение и кръвта замръзна в жилите ми.

– Холмс! Вие закъсняхте! – извиках аз.

– А! – каза той, оставяйки чашката. – Опасявах се от това. Как е станало?

Той говореше спокойно, но аз го познавах достатъчно добре и можех да си представя колко е развълнуван.

– Хвърли ми се в очи фамилията Оупъншоу и заглавието: „Трагичен случай при моста Уотърлу“. Ето какво се съобщава:

„Вчера вечерта между девет и десет часа лостовият полицай Кук, дежурен на пост при моста Уотърлу, е чул вик за помощ и Плясък на тяло, падащо във водата. Нощта беше извънредно тъмна и бурна, така че въпреки старанията на някои от минувачите, всички опити да се спаси давящият се останаха напразни. С помощта на речната полиция все пак успяха да извадят тялото от водата. Удавеният се оказа, ако се съди по намерения у него плик, Джон Оупъншоу, живущ в Хоршам. Предполагат, че бързайки за последния влак, тръгващ от гара Уотърлу, младият човек е сбъркал в тъмнината пътя и е попаднал в едно от речните пристанища. По тялото няма никакви признаци от насилие, поради което е във от съмнение, че покойният е станал жертва на нещастен случай. Властите трябва да обърнат внимание върху състоянието на речните пристанища.“

Известно време седяхме мълчаливо. Никога не бях виждал Холмс така потресен.

– Това засяга моето самолюбие, Уотсън. Наистина това е дребно, долно чувство, но лично аз се чувствавам оскърбен. Сега това става моя лична работа и ако Бог ми даде здраве, аз ще заловя тази шайка. Той дойде при мен за помощ, а аз го изпратих на смърт!

Холмс скочи от мястото си силно развълнуван и започна да се разхожда из стаята. От време на време свиваше дългите си тънки ръце и отново ги отпусчаше.

– Хитри дяволи! – извика той. – Как са успели да го закарат дотам? Крайбрежната улица не води към гарата. На моста, дори в такава нощ, разбира се, има достатъчно минувачи, които биха осуетили изпълнението на техния замисъл. Е, Уотсън, ще видим на чия страна ще бъде победата! Аз излизам.

– В полицията ли?

– Не, аз сам ще бъда полиция. Аз сам ще оплета мрежата, а пък те нека ловят после мухите, ако искат.

През целия ден бях зает и се върнах късно вечерта на Бейкър стрийт. Шерлок Холмс още не се бе прибрал. Към десет часа, блед и изморен, той влезе в стаята, приближи до бюфета, откъсна залък хляб и пийна вода.

– Гладен ли сте? – попитах.

– До смърт. Съвсем забравих, че нищо не съм хапнал от сутринта.

– Съвсем нищо?

- Нито троха. Нямаше време.
- А как върви работата?
- Чудесно.
- Намерихте ли ключа към загадката?

– Държа ги в ръцете си. Не след дълго младият Оупъншоу ще бъде откъстен. Знаете ли какво, Уотсън? Ще им изпратим предупреждение по техния дяволски начин!

Той извади от бюфета един портокал, разреза го, извади зрънцата, избра пети ги сложи в плик. Отвътре написа: „Ш. Х, за Дж, О.“ После запечата плика и го надписа: „За капитан Джеймс Калхун, кораб «Самотна звезда», Савана, Джорджия“.

– Това писмо ще го чака на пристанището – със смях проговори той. – Може би ще прекара една безсънна нощ. Ще, помисли, че го очаква съдбата на Джон Оупъншоу.

– А кой е този капитан Калхун?

– Водачът на шайката. Най-напред ще се разправя с него, а после и с останалите.

– Как успяхте да откриете всичко това? Шерлок Холмс извади от джоба си голям лист хартия, гъсто изписан с числа и имена.

– През целия ден разглеждах отчетите на „Лойд“ и старите вестници, като следях за всички кораби, които са посетили Пондишери през януари и февруари 1883 година. За този период в регистрите са отбелязани тридесет и шест съда с голяма водоизместимост. Едно от имената изведнъж привлече вниманието ми. Става дума за „Самотна звезда“. Отплавал за Лондон. Но не е само това. „Самотна звезда“ е името, с което наричат един от щатите в Америка.

– Струва ми се, Тексас.

– Не зная, но разбрах, че корабът е американски.

– И какво?

– След това разгледах пристигането и отплаването на корабите от Дънди и когато открих, че през януари 1885 година платноходът „Самотна звезда“ фигурира в регистъра, моите подозрения се превърнаха в увереност. След това естествено направих справка за корабите, които в настоящия момент са хвърлили котва в Лондонското пристанище.

– И какво?

– „Самотна звезда“ е пристигнала тук миналата седмица. Спуснах се към дока Албърг и там узнах, че днес заранта корабът е отплавал обратно за Савана. Телеграфирах в Грейвсенд, откъдето ми отговориха, че „Самотна звезда“ е преминала оттам преди няколко часа. Тъй като

вятърът е източен, не се и съмнявам, че корабът е преминал Гудуин и се намира недалеч от остров Уайт.

– Какво мислите да правите?

– О, Калхун е в ръцете ми. Той и двамата му помощници. Само те са американци. Екипажът е съставен от финландци и германци. И тримата не са били на кораба миналата нощ. Каза ми го един от товарачите. Докато те доплуват, пощенският параход ще е пренесъл това писмо, а телеграфът ще съобщи в Савана, че тези трима джентълмени се търсят тук по обвинение в убийство.

Но и в най-добре разработените планове могат да настъпят внезапни промени. Убийците на Джон Оупъншоу не можаха да получат петте портокалови зрънца, които Холмс им изпрати с писмото, в знак на това, че ги чакаше да имат работа с не по-малко хитър и коварен противник, отколкото бяха самите те.

През тази година есенните бури се отличаваха с особена сила и продължителност. Дълго очаквахме известия за „Самотна звезда“, но така и не ги дочакахме. Най-сетне до нас започнаха да идват слухове, че на определена ширина в Атлантическия океан върху вълните са забелязани отломки от корабно кормило с инициали „С. З.“. И това е всичко, което разбрахме за съдбата на „Самотна звезда“.

КРАЙ

Arthur Conan Doyle
The Five Orange Pips, 1891

Сканиране, разпознаване и редакция: Борис Борисов, 2008

Публикация

Артър Конан Дойл
Приключенията на Шерлок Холмс

Приключения 1

Скандалът в Бохемия
Златният жених
Добре замислено
Жълтото лице
Кражбата на чертежите
Петте портокалови срънца

Издател: КФ „БИСЕРНА 91“
София, 1991

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7288>]